

คู่มือการจัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

คำแนะนำทั่วไป ในการจัดทำรายงานนี้ ให้ใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย กระชับ ครบถ้วน และตรงประเด็น และจะต้องระบุข้อมูล สถิติ หรือข้อเท็จจริงที่ชัดเจนและตรวจสอบได้ ประกอบการให้เหตุผลในการประเมินไว้ด้วย

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ.....	<ul style="list-style-type: none"> ○ ระบุชื่อของกฎหมายที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ ซึ่งอาจเป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด หรือประกาศหรือคำสั่งของคณะปฏิวัติหรือคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
------------------------------------	---

ส่วนที่ ๑ : ข้อมูลเบื้องต้น

ประเด็น	คำอธิบาย/วัตถุประสงค์
๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์	<ul style="list-style-type: none"> ○ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ (ระดับกรมหรือเทียบเท่า) ที่เป็นผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามที่ผู้รักษาการตามกฎหมายหรือนายกรัฐมนตรีประกาศ ในกรณีที่เป็นกรดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ร่วมกันหลายหน่วย ให้ระบุด้วยว่าได้ดำเนินการร่วมกันอย่างไร เช่น หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ หรือมีการแบ่งความรับผิดชอบในการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างไร
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ○ ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐ (ระดับกรมหรือเทียบเท่า) ทุกหน่วยงานที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายนี้
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> ○ ระบุผู้รักษาการตามบัญญัติไว้ในกฎหมาย ในกรณีที่มีผู้รักษาการหลายคนให้ระบุให้ครบทุกคน
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ <ul style="list-style-type: none"> ☐ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด ☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ) ☐ ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการเสนอแนะให้ประเมิน) ☐ อื่น ๆ คือ 	วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ทราบเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้ระบุเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) และอธิบายรายละเอียดที่เกี่ยวข้องโดยสังเขป ในกรณีที่ได้รับหนังสือร้องเรียน หรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ให้ระบุเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนหรือได้รับข้อเสนอแนะด้วย

ประเด็น	คำอธิบาย/วัตถุประสงค์
<p>๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์..... โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ทราบวันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจะมีผลต่อไปถึงกำหนดวันที่หน่วยงานจะต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ให้แล้วเสร็จ (ไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันที่มิเหตุที่ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์) และเพื่อให้ทราบว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งนี้เป็นการประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายระหว่างช่วงระยะเวลาใด</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้ระบุวันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔ และระบุวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดของช่วงเวลาที่นำผลการบังคับใช้กฎหมายมาใช้พิจารณาประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งนี้ ○ ในกรณีที่เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ คือ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด <ul style="list-style-type: none"> ➢ กรณีกฎหมายที่มีผลใช้บังคับก่อนวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งแรก ให้ประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับถึงวันสิ้นปีปฏิทินของปีก่อนหน้าปีที่ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ สำหรับในการประเมินครั้งถัดไป ให้ประเมินผลตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคมของปีที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งก่อน จนถึงวันที่ครบกำหนดระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ ➢ กรณีกฎหมายที่มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ให้ประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับหรือวันที่มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งก่อน จนถึงวันที่ครบกำหนดระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์
<p>๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ทราบว่าหน่วยงานได้นำผลการบังคับใช้กฎที่ออกตามกฎหมายนี้ฉบับใดบ้างมาพิจารณาในการประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้ระบุรายชื่อกฎตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ราชกิจจานุเบกษา ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ) ที่มีผลให้เกิดภาระแก่ประชาชน หรือการไม่ปฏิบัติตามจะมีผลให้ต้องได้รับโทษหรือเสียสิทธิ หรือกระทบต่อสถานะของบุคคล ทุกฉบับสำคัญที่เป็นส่วนหนึ่งของ การประเมินผลสัมฤทธิ์ในครั้งนี้
<p>๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ)</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ทราบว่าหน่วยงานได้นำผลการบังคับใช้กฎที่ออกตามกฎหมายนี้ฉบับใดมาประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะตามแบบแนบท้าย ๒</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ การระบุรายชื่อกฎตามข้อนี้ ให้ระบุเฉพาะกรณีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎเป็นการเฉพาะที่ทำการประเมินในคราวเดียวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ส่วนที่ ๒ : การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

ประเด็น	คำอธิบาย/วัตถุประสงค์
๘. กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้ทราบปัญหาหรือความจำเป็นซึ่งเป็นที่มาของการตรากฎหมาย รวมทั้งเป้าหมายที่กฎหมายมุ่งประสงค์ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ความจำเป็นของกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์การบังคับใช้กฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้ระบุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย กล่าวคือ ชี้แจงว่ากฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะแก้ไขปัญหาใดหรือมีความจำเป็นอย่างไรในการตรากฎหมาย และเป้าหมายที่กฎหมายมุ่งประสงค์ให้เกิดขึ้นคืออะไร (ในกรณีที่วัตถุประสงค์ของกฎหมายมีมากกว่าหนึ่งวัตถุประสงค์ ให้ระบุให้ครบทุกวัตถุประสงค์) ○ ในกรณีที่กฎหมายมีการแก้ไขเพิ่มเติม ให้นำเหตุผลความจำเป็นของการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายทุกครั้งที่มาพิจารณาด้วย ○ ในกรณีที่กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อปรับปรุงกฎหมายเดิม ให้นำเหตุผลความจำเป็นของกฎหมายเดิมรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวมาพิจารณาเปรียบเทียบด้วย ○ เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ผู้ประเมินอาจพิจารณาจาก : <ul style="list-style-type: none"> ➢ หลักการและเหตุผลของกฎหมายที่ปรากฏท้ายพระราชบัญญัติ ➢ การศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายทั้งฉบับเพื่อวิเคราะห์หาเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ➢ ข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มีการตรากฎหมาย ➢ รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ในกรณีที่กฎหมายมีการจัดทำรายงานดังกล่าว ให้นำเหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายที่ปรากฏอยู่ในข้อ ๑ และข้อ ๒ ของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบมาประกอบการพิจารณาด้วย
๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นข้อมูลในการตรวจสอบว่ามาตรการสำคัญที่กำหนดไว้ในกฎหมาย สามารถแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นที่มาของการตรากฎหมายและทำให้บรรลุตามเป้าหมายของกฎหมายที่ตั้งไว้ได้จริงหรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ “มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย” คือ มาตรการหรือกลไกที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และกฎที่ออกตามกฎหมายเพื่อใช้แก้ไขปัญหาซึ่งเป็นที่มาของการตรากฎหมาย หรือเพื่อทำให้เกิดผลตามเป้าหมายของกฎหมายที่ตั้งไว้ เช่น

ประเด็น	คำอธิบาย/วัตถุประสงค์
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ การออกใบอนุญาต การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน และการรับแจ้ง ➤ การกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของบุคคลในการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด ➤ การกำหนดหน้าที่ของประชาชนหรือผู้ประกอบการ ➤ การกำหนดหน้าที่ให้แก่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ➤ การกำหนดมาตรการส่งเสริมหรือการสนับสนุนการประกอบธุรกิจ ➤ การกำหนดฐานความผิดและโทษหรือสภาพบังคับที่เป็นผลร้ายแก่บุคคลผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย <p>ทั้งนี้ มาตรการสำคัญในกฎหมายแต่ละฉบับอาจมีมากกว่าหนึ่งมาตรการ ให้ระบุทุกมาตรการ</p> <p>○ การระบุมาตรการในข้อนี้ ให้อธิบายสาระสำคัญของแต่ละมาตรการโดยสังเขป และหากมีการออกกฎเพื่อกำหนดรายละเอียดของมาตรการให้นำกฎนั้นมาพิจารณาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้วย</p>
<p>๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร</p> <p>.....</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบว่ากฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนในกรณีใดบ้าง</p> <p>○ ให้ระบุบทบัญญัติในกฎหมายและกฎที่ออกตามกฎหมายที่กำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือมีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนในลักษณะอื่นใด และอธิบายสาระสำคัญของบทบัญญัตินั้นโดยสังเขป</p>
<p>๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อวิเคราะห์ว่ากฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นหรือไม่ โดยพิจารณาว่าวัตถุประสงค์และมาตรการสำคัญของกฎหมายยังมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนอยู่หรือไม่</p> <p>○ ให้วิเคราะห์และอธิบายว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ สภาพการณ์ด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม หรือวิถีชีวิตของประชาชนในช่วงเวลาที่กฎหมายตราขึ้น มีความแตกต่างจากสภาพการณ์ปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร ➤ ปัญหาหรือความจำเป็นซึ่งเป็นที่มาของการตรากฎหมายนี้ยังคงมีอยู่ในปัจจุบันหรือไม่ ถ้ายังคงมีอยู่ ปัญหาหรือความจำเป็นนั้นมีความรุนแรงที่ลดลง เท่าเดิม มากขึ้น หรือมีความเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร ➤ ผลลัพธ์ที่กฎหมายนี้มุ่งประสงค์ ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน หรือหมดความจำเป็นหรือล้าสมัยไปแล้วหรือไม่ อย่างไร <p>○ การวิเคราะห์ในเรื่องนี้ให้อ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบด้วย เช่น ข้อมูลสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ รายงานภาวะเศรษฐกิจไทยของธนาคารแห่งประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของสำนักงาน</p>

ประเด็น	คำอธิบาย/วัตถุประสงค์
<p>๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้คือ</p>	<p>สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ หรือดัชนีที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ</p> <p>วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบผลกระทบเชิงบวกของกฎหมาย โดยวิเคราะห์ว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากกฎหมายอย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้วิเคราะห์และอธิบายว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากการมีกฎหมายนี้อย่างไร โดยระบุมาตรการสำคัญหรือบทบัญญัติที่ก่อให้เกิดสิทธิประโยชน์แก่ประชาชนไว้ด้วย ○ ในการตอบคำถามข้อนี้ให้ระบุข้อมูล สถิติ หรือข้อเท็จจริงที่ชัดเจนและตรวจสอบได้ประกอบด้วย และในกรณีที่มีกฎหมายนี้มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายให้นำข้อมูลที่ปรากฏในข้อ ๖.๓ ของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบฯ มาประกอบการพิจารณาด้วย
<p>๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน - ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม - เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ - เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ - มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ 	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบว่าเมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายแล้ว เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ (หน่วยงานสามารถเลือกตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับลักษณะและวัตถุประสงค์ของกฎหมายได้)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ “เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน” โดยให้พิจารณาว่าการบังคับใช้มาตรการในกฎหมายนี้ก่อให้เกิดอุปสรรคหรือภาระให้แก่ประชาชนในการดำรงชีวิตหรือประกอบอาชีพหรือไม่ อย่างไร ○ “ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม” โดยให้พิจารณาว่าการบังคับใช้กฎหมายนี้ส่งผลให้ความแตกต่างของรายได้ระหว่างประชากรที่มีรายได้สูงและประชากรที่มีรายได้ต่ำลดลง สามารถแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาในการดำรงชีวิตของประชากรที่มีฐานะยากจน สร้างความเสมอภาคทางสังคมให้แก่ประชาชนหรือเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมหรือไม่ อย่างไร ○ “เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” โดยให้พิจารณาว่าการบังคับใช้มาตรการสำคัญของกฎหมายนี้ส่งผลให้เกิดการผูกขาดหรือเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจในด้านใดด้านหนึ่งหรือไม่ หรือส่งผลให้ประเทศไทยสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีการค้าระหว่างประเทศหรือไม่ อย่างไร ○ “เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ” โดยให้พิจารณาว่าการมีหรือการบังคับใช้กฎหมายนี้ ส่งผลให้กฎหมายในเรื่องดังกล่าวมีพัฒนาการไปในทางเดียวกับหลักสากลหรือกฎหมายของต่างประเทศ และมีความสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกหรือไม่ อย่างไร

ประเด็น	คำอธิบาย/วัตถุประสงค์
	<ul style="list-style-type: none"> ○ “มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือสุขภาพ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ” โดยให้พิจารณาจากผลของการบังคับใช้กฎหมายโดยรวมว่าได้ก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกและเชิงลบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ อย่างไร นอกจากนี้ หากพบว่าการบังคับใช้กฎหมายนี้ทำให้เกิดผลกระทบอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น และหน่วยงานเห็นว่าเป็นผลกระทบที่สำคัญต่อประเทศ ให้อธิบายรายละเอียดของผลกระทบนั้นด้วย ○ ในการตอบคำถามข้อนี้ ให้อ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์และผลการศึกษา (ถ้ามี) ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย และในกรณีที่มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายประกอบการเสนอกฎหมายให้นำข้อมูลที่ปรากฏในข้อ ๖.๓ ของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบฯ มาประกอบการพิจารณาด้วย
<p>๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบผลการบังคับใช้ของกฎหมาย โดยวิเคราะห์จากสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย และสถิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้ระบุสถิติที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายภายในรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งนี้ ดังต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> ➢ สถิติการดำเนินคดีตามกฎหมาย เช่น จำนวนคดีที่ขึ้นสู่ศาล (ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลยุติธรรม) จำนวนคดีที่มีการยกฟ้อง และจำนวนคดีที่มีการลงโทษตามกฎหมาย พร้อมทั้งสรุปประเด็นสำคัญของคำวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ➢ สถิติการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น จำนวนผู้ขออนุญาต จดทะเบียน ขึ้นทะเบียน หรือจดทะเบียน ➢ สถิติการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น สถิติการเข้าตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ สถิติในการร้องเรียนหรือร้องทุกข์กล่าวโทษ สถิติการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยหน่วยงาน หรือสถิติข้อหาหรือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสรุปประเด็นสำคัญของการบังคับการหรือข้อหาหรือตามกฎหมาย
<p>๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบว่าการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่และอย่างไร</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้อธิบายว่าในการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานมีปัญหาและอุปสรรคใด และวิเคราะห์ว่าปัญหาหรืออุปสรรคดังกล่าวเกิดขึ้นจากสาเหตุใด เช่น จากบทบัญญัติของกฎหมายหรือกฎที่ออกตามกฎหมายนั้น การขาดงบประมาณและกำลังเจ้าหน้าที่ ปัญหาการบริหารจัดการภาครัฐ หรือสาเหตุอื่นใด ○ ในการตอบคำถามข้อนี้ ให้อ้างอิงหลักฐานเชิงประจักษ์หรือผลการศึกษา (ถ้ามี) ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

ส่วนที่ ๓ : การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

ประเด็น	คำอธิบาย/วัตถุประสงค์
<p>๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบว่ามีกฎหมายอื่นที่มีวัตถุประสงค์ เนื้อหา และมาตรการสำคัญของกฎหมายใกล้เคียงซ้ำซ้อน หรือขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้หรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ว่ากฎหมายและกฎที่ออกตามกฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นอยู่หรือไม่ มีความขัดแย้งในเนื้อหาของกฎหมายและในการบังคับใช้กฎหมายระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ หรือไม่ หรือสมควรจะดำเนินการใดเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกันเกิดประสิทธิภาพสูงสุด</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้ตรวจสอบและระบุว่ามีความหมายอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์หรือมีมาตรการสำคัญใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์หรือมาตรการสำคัญของกฎหมายนี้หรือไม่ และให้อธิบายความใกล้เคียงหรือความสัมพันธ์ดังกล่าวโดยสังเขป (เช่น ซ้ำซ้อน ขัดแย้ง หรือสนับสนุน) ○ ในกรณีที่มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายประกอบการเสนอกฎหมายให้นำข้อมูลที่ปรากฏในข้อ ๕ ของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบฯ มาประกอบการพิจารณาด้วย
<p>๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้ที่เรื่องและในประเด็นใด</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบว่าบทบัญญัติของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายนี้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มีการออกกฎหรือคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจตามกฎหมายโดยก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนหรือไม่ โดยตรวจสอบจากสถิติและประเด็นที่มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือสถิติการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีหรือการร้องเรียน ให้ระบุสถิติคดีที่ขึ้นสู่ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองหรือจำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และอาจสรุปประเด็นแห่งคดีหรือเรื่องที่มีการร้องเรียนโดยสังเขป
<p>๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง และการกำหนดโทษอาญาตามกฎหมายนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้ตรวจสอบว่าระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญา (ถ้ามี) ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนี้มีความสอดคล้องกับหลักการของหมวด ๓ ของพระราชบัญญัติฯ อยู่หรือไม่และอย่างไร

	โดยตรวจสอบจากคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย การใช้ระบบคณะกรรมการในกฎหมาย และการกำหนดโทษอาญาในกฎหมายประกอบด้วย
--	--

ส่วนที่ ๔ : การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ประเด็น	คำอธิบาย/วัตถุประสงค์
๑๙. การรับฟังความคิดเห็น ☐ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว ☐ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี) ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร.....	วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบว่าหน่วยงานได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องโดยถูกต้องตามกระบวนการที่กำหนดในพระราชบัญญัติฯ และแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้วหรือไม่ และได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวมาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้วหรือไม่ อย่างไร <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้หน่วยงานยืนยันว่าได้ดำเนินการได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว และหากมีการรับฟังความคิดเห็นโดยวิธีการอื่นที่นอกเหนือไปจากการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลาง ให้ระบุวิธีและรายละเอียดการรับฟังความคิดเห็นด้วย ○ ให้สรุปความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับจากการรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งการนำความคิดเห็นมาพิจารณาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่	วัตถุประสงค์ : เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย กับข้อมูลที่ปรากฏในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย และพิจารณาว่ากฎหมายนี้นำไปสู่ผลที่ได้คาดการณ์ไว้ในการเสนอร่างกฎหมายหรือไม่ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้หน่วยงานยืนยันว่าได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว (ในกรณีที่กฎหมายฉบับนั้นมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมาย)
๒๑. หน่วยงานได้ ๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร	วัตถุประสงค์ : เพื่อตรวจสอบว่าหน่วยงานได้เตรียมการใดเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือดำเนินการใดเพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือใช้สิทธิประโยชน์จากกฎหมายฉบับนี้ไว้แล้วหรือไม่ <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้หน่วยงานระบุว่า <ul style="list-style-type: none"> ➢ ได้ออกกฎหรือดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายแล้วหรือไม่ โดยอธิบายสาระสำคัญของการดำเนินการโดยสังเขป (โดยเฉพาะการออกกฎที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติฯ)

<p>๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>➤ ได้ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ โดยอธิบายสาระสำคัญของการดำเนินการนั้นไว้พอสังเขป เช่น การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมาย การจัดทำมีระบบบริการประชาชนทางอิเล็กทรอนิกส์ และการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้มีมติที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย</p>
<p>๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย</p> <p>๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร</p> <p>๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร</p> <p>๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร</p> <p>๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อวิเคราะห์ผลการบังคับใช้กฎหมายว่าเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายหรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้อธิบายว่ากฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ และบังคับใช้เป็นการทั่วไปหรือบังคับใช้ในลักษณะอื่นใด ○ ให้อธิบายและอธิบายว่าหากมีการบังคับใช้กฎหมายนี้ ผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายนั้นตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ○ ให้อธิบายและอธิบายว่าประชาชนมีภาระที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร โดยในการวิเคราะห์ดังกล่าว ให้อธิบายจากบทบัญญัติในกฎหมายและกฎที่ออกตามกฎหมายที่กำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๑๐ ○ ให้อธิบายและอธิบายว่ารัฐมีต้นทุนที่เกิดจากการปฏิบัติตามกฎหมายและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร โดยระบุรายละเอียดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการปฏิบัติการและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายภายในรอบระยะเวลาประเมินผลสัมฤทธิ์ครั้งนี้ เช่น งบประมาณสำหรับค่าอาคารสำนักงานและอุปกรณ์ งบประมาณการปฏิบัติงาน งบประมาณสำหรับการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ฯลฯ ○ ให้อธิบายและอธิบายว่าการบังคับใช้กฎหมายเกิดผลอื่นนอกเหนือจากที่หน่วยงานคาดคิดไว้หรือเกิดผลไม่พึงประสงค์หรือไม่ อย่างไร
<p>๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อสรุปผลจากการบังคับใช้กฎหมายในรอบระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ว่าเกิดความคุ้มค่าหรือไม่ โดยเปรียบเทียบระหว่างประโยชน์ที่ประเทศหรือสังคมได้รับ กับภาระของประชาชนในการปฏิบัติตามกฎหมายและทรัพยากรของรัฐที่ใช้ไปในการบังคับใช้กฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้นำข้อมูลในข้อ ๙ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ และ ข้อ ๒๒ มาประกอบการพิจารณาความคุ้มค่าหรือความได้สัดส่วนของกฎหมาย โดยจะอธิบายความคุ้มค่าหรือความได้สัดส่วนดังกล่าวในเชิงคุณภาพหรือเชิงปริมาณก็ได้
<p>๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อสรุปผลว่าภายหลังจากที่ได้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว สมควรที่จะยกเลิก ปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือกฎนั้นหรือไม่ และอย่างไร</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ○ ในกรณีที่หน่วยงานประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้วเห็นว่ากฎหมายหรือกฎหมายหรือกฎหมายหรือกฎหมายไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน ไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ ไม่คุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐหรือประชาชน หรือมีผลกระทบอื่นอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หน่วยงานอาจเสนอให้ยกเลิก แก้ไข หรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายนั้น โดยระบุหลักการหรือสาระสำคัญของการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายนั้นไว้ด้วยโดยสังเขป ○ ในกรณีที่หน่วยงานประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้วเห็นว่ากฎหมายหรือกฎหมายไม่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ หรือไม่คุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐหรือประชาชน หรือมีผลกระทบอื่นอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนอย่างร้ายแรง หน่วยงานจะต้องดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิก ปรับปรุง หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือกฎหมายนั้นโดยทันที (ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง)
<p>๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>วัตถุประสงค์ : เพื่อให้หน่วยงานพิจารณาว่ามีวิธีการหรือมาตรการอื่นใดนอกเหนือจากการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สามารถทำให้เกิดผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายได้หรือไม่ หรือมีวิธีการอื่นใดที่อาจดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย หรือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้ระบุวิธีดำเนินการหรือข้อเสนออื่น ๆ ที่สมควรนำมาใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย หรือในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยอธิบายด้วยว่าวิธีดำเนินการหรือข้อเสนออื่นนั้นจะสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายหรือในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายได้อย่างไร
<p>ลงนามหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ ลงนามเพื่อรับรองว่าข้อมูลที่นำมาใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นข้อมูลที่หน่วยงานนั้นได้ตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว ○ ในกรณีที่ผู้รักษาการกำหนดให้หน่วยงานของรัฐหลายหน่วยรับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ร่วมกัน ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยลงนามในส่วนนี้
<p>- หน่วยงานผู้รับผิดชอบ</p> <p>- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ</p> <p>- โทร.</p> <p>- อีเมล</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ให้ระบุหน่วยงานผู้รับผิดชอบและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและตรวจสอบของผู้รักษาการหรือผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากมีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดทำรายงานจากหลายหน่วยงานที่ร่วมกันประเมินผลสัมฤทธิ์ ให้ระบุข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจากทุกหน่วยงาน